

LIBOS DIZAYNIDA FASHION ILLUSTRATSIYA: NAZARIY ASOSLAR, IJODIY YONDASHUVLAR VA ZAMONAVIY TENDENSIYALAR

Botirova Sarvinoz Zayniddin qizi

QarshiDU San'atshunoslik fakulteti

Dizayn: libos va gazlamalar yo'nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada fashion illustratsiyaning libos dizaynidagi nazariy asoslari, badiiy-ijodiy yondashuvlari va zamonaviy texnologik tendensiyalari ilmiy tahlil etiladi. Fashion illustratsiya dizayn jarayonining estetik, kommunikativ va texnik jihatlarini birlashtiruvchi ko'p funktsiyali vosita sifatida o'rganiladi. Raqamli texnologiyalar asosida shakllanayotgan yangi yo'nalishlar, 3D vizualizatsiya, virtual moda va grafik ilovalarning dizayndagi o'rni yoritiladi.

Kalit so'zlar: fashion illustratsiya, libos dizayni, ijodiy yondashuv, digital illustratsiya, 3D texnologiyalar.

Аннотация. В статье рассматриваются теоретические основы fashion-иллюстрации, её художественно-творческие подходы и современные тенденции, сформированные под влиянием цифровых технологий. Анализируется роль fashion-иллюстрации как универсального инструмента визуальной коммуникации, конструирования и презентации одежды. Подчеркивается значимость 3D-моделирования, виртуальной моды и графических программ в современном дизайне.

Ключевые слова: fashion-иллюстрация, дизайн одежды, творческий подход, цифровая графика, виртуальная мода.

Abstract. This article examines the theoretical foundations, artistic approaches, and modern trends of fashion illustration in garment design. Fashion illustration is analyzed as a multifunctional tool integrating aesthetic expression, visual communication, and technical design processes. Contemporary developments such as digital illustration, 3D visualization, and virtual fashion technologies are also discussed.

Keywords: fashion illustration, garment design, creative approach, digital drawing, 3D visualization.

Moda sanoati zamonaviy dunyoda ijodiy innovatsiyalar, vizual estetika va texnologik rivojlanishlar bilan uzviy bog'liq murakkab tizim sifatida shakllanmoqda. Bu jarayonda fashion illustratsiya dizaynerning fikrini vizual ifoda qilish, libosning ichki g'oyasini shakllantirish, uning kompozitsion yechimini aniqlash va konsepsiyani aniq yetkazish kabi muhim vazifalarni bajaradi. Shuningdek, fashion illustratsiya dizayner, konstruktor, brend jamoasi va iste'molchi o'rtasidagi kommunikatsiyani ta'minlovchi asosiy vositadir.

Tarixiy jihatdan qaralganda, fashion illustratsiya moda jurnallarining paydo bo'lishi, kiyinish madaniyatining rivojlanishi va moda bozorining kengayishi bilan shakllangan. XVIII–XIX asrlardagi badiiy realizm tamoyillari XX asr boshlarida Erté, René Gruau kabi rassomlar tomonidan modernistik, ekspressiv va stilizatsiyalangan estetika bilan boyitildi. Raqamli era kirib kelishi bilan esa illustratsiya yangi format — digital, 3D va virtual moda shakllarini oldi.

Bugungi kunda fashion illustratsiya nafaqat qog'oz, bo'yoq va an'anaviy texnikalar bilan, balki Procreate, Adobe Illustrator, Photoshop, CorelDraw, CLO3D kabi grafik va modellashtirish dasturlari orqali ham yaratilmoqda. Bu jarayon dizaynerlarga nafaqat estetik obraz yaratishga, balki libosni real fizik xususiyatlari bilan modellashtirishga imkon beradi.

Shu sababli, fashion illustratsiya libos dizaynining mazmuniy, texnik, vizual va ijodiy jihatlarini uyg'unlashtiruvchi ko'p qatlamli tizim sifatida dolzarb ilmiy tadqiqot mavzusi bo'lib qolmoqda.

Fashion illustratsiya libos dizaynining konseptual va vizual asoslarini shakllantirishda markaziy o'rin tutuvchi badiiy jarayon sifatida modaning estetik va texnologik taraqqiyoti bilan uzviy bog'liq ravishda rivojlanib kelmoqda. Ilmiy manbalarda illustratsiya dizayner tafakkurining vizual ifodasi sifatida talqin qilinadi hamda u libosning g'oyaviy mazmuni, plastika tamoyillari, shakl tuzilishi va rang echimlarini aniqlashda fundamental ahamiyat kasb etadi³⁶. Mazkur jarayonning nazariy asoslari modellashtirish, tasviriy san'at, vizual kommunikatsiya va dizayn psixologiyasi kabi ilmiy yo'nalishlarning kesishgan nuqtasida shakllangan bo'lib, fashion illustratsiyani ko'p qatlamli ijodiy tizimga aylantiradi.

Nazariy jihatdan olganda, fashion illustratsiya inson figurasi proporsiyalarining o'zgartirilgan, idealizatsiyalangan shakliga asoslanadi. Ushbu idealizatsiya modaga xos dinamika, nafislik va estetizmni ifodalashga xizmat qiladi. Besh-olti asrlik tarixga ega bo'lgan bu metod, ayniqsa XX asr boshlarida frantsuz modasining jadal rivoji bilan yangi uslubda shakllandi: yengil chizgilar, chiziqning ekspressivligi, rangning emotsional kuchi asosiy badiiy vosita sifatida mustahkamlandi³⁷. Natijada fashion illustratsiya nafaqat kiyimning tashqi tuzilishini aks ettiruvchi texnik chizma, balki butun bir davr estetikasi va jamiyat didining badiiy talqini sifatida o'qila boshladi.

Zamonaviy dizayn nazariyasi illustratsiyaning kommunikativ funksiyasini alohida ta'kidlaydi. Chunki ular orqali dizayner ma'lum bir libos konsepsiyasini so'zsiz yetkazadi: rang tanlovi obraz kayfiyatini belgilaydi, plastika esa kolleksiyaning jismoniy harakatchanligini tasvirlaydi. Shuning uchun fashion illustratsiya moda kommunikatsiyasining eng samarali ko'rinishlaridan biri hisoblanadi³⁸, chunki u texnik ma'lumotni badiiy obraz bilan uyg'un holda taqdim etadi. Bu jarayon

³⁶ Jones, S. *Fashion Design Illustration: Theory and Practice*. London: Bloomsbury, 2018.

³⁷ Wilcox, C. *100 Years of Fashion Illustration*. London: Laurence King, 2017.

³⁸ Crane, D. *Fashion and Its Social Agendas*. University of Chicago Press, 2012.

marketing, brending va vizual strategiya tuzishda ham faol qo'llanadi. Ko'plab xalqaro brendlar illustratsiyani tijorat maqsadida qayta kashf etib, uni o'z identik belgisiga aylantirmoqda.

Ijodiy yondashuvlar nuqtai nazaridan olganda, fashion illustratsiya zamonaviy dizayn amaliyotida an'anaviy va innovatsion texnikalarning uyg'unlashuvi sifatida namoyon bo'ladi. Akvarel, guash, siyoh, markyor kabi klassik san'at vositalari hali ham kuchli badiiy ifoda beradi, chunki ular materialning tabiiyligini, libos fakturasining tiriklik hissini berishga yordam beradi. Biroq oxirgi o'n yillikda digital illustratsiyaning keskin ommalashuvi ushbu yo'nalishga yangi bosqich olib kirdi. Procreate, Adobe Illustrator, Adobe Fresco kabi grafik dasturlar dizaynerga eksperiment qilish, rang variantlarini tez o'zgartirish, real vaqt rejimida faktura yaratish imkonini beradi³⁹. Muhimi, digital media orqali yaratilgan chizmalar marketing jarayoniga darhol integratsiyalanadi, bu esa fashion illustratsiyani ilm-fan va texnologiyaning birlashgan amaliy turi sifatida tasdiqlaydi.

Shuningdek, fashion illustratsiyaning tahliliy jihatlari nafaqat badiiy obraz yaratishda, balki inson tanasi proporsiyalarini ilmiy asosda modellashtirishda ham namoyon bo'ladi. Ushbu modellashtirish dizaynning antropometrik tamoyillariga tayanib, kiyimning qanchalik qulay, funksional va estetik bo'lishini oldindan baholash imkonini beradi. 3D modellash va virtual kiyim sinovlari (CLO3D, Blender va boshqalar) esa ushbu ilmiy asosni yanada kengaytirdi: endi illustratsiya ikki o'lchamli tasvirdan uch o'lchamli vizual modelga o'tib, libosning material bilan o'zaro ta'sirini realistik tarzda ko'rsatadigan virtual prototipga aylandi.

Zamonaviy tendensiyalar shuni ko'rsatmoqdaki, fashion illustratsiya modaning o'zgaruvchan tabiatiga mos ravishda yanada interaktiv, multimodal va texnologik ko'lamli ko'rinishlarga ega bo'lmoqda. Illustratsiyalar endi nafaqat qog'ozda yoki ekranda mavjud, balki animatsiya, AR (augmented reality), VR (virtual reality) va 3D holografik formatlarda ham talqin qilinmoqda⁴⁰. Bu jarayon badiiy ifoda chegaralarini kengaytirib, tomoshabinga libos galereyasini mutlaqo yangi vizual tajriba sifatida ko'rish imkonini beradi. Natijada fashion illustratsiya nafaqat moda dizaynining vositasi, balki mustaqil san'at yo'nalishiga aylanib bormoqda.

Shu tarzda, fashion illustratsiya libos dizaynining konseptual, texnologik va kommunikativ qatlamlarini integratsiyalovchi murakkab san'at-amaliy tizim sifatida talqin etiladi. Uning badiiy vositalari, texnik imkoniyatlari va raqamli modellar bilan uyg'unlashuvi zamonaviy modaning rivojlanish dinamikasini belgilab beruvchi yetakchi tamoyillardan biriga aylanmoqda.

Yuqoridagi ilmiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, fashion illustratsiya libos dizaynining markaziy bo'g'ini sifatida yuqori ahamiyatga ega. U dizaynning kreativ fikrini

³⁹ Drudi, E., Paci, T. *Figure Drawing for Fashion Design*. Pepin Press, 2021.

⁴⁰ Kim, H. *Fashion in AR and VR*. Elsevier, 2023.

vizual shaklga keltirib, libosning konstruktiv va badiiy echimini belgilaydi. An'anaviy texnikalar, digital grafik imkoniyatlar va 3D texnologiyalarning uyg'unlashuvi fashion illustratsiyaning zamonaviy bosqichini belgilab bermoqda.

Fashion illustratsiya moda jarayonida:

- g'oyani yaratish,
- libosni tahlil qilish,
- material plastikasini aks ettirish,
- marketing va brendingni rivojlantirish,
- taqdimot va kommunikatsiyani ta'minlash

kabi ko'p funksiyalarni bajaradi.

Zamonaviy tendensiyalar moda sanoatini yangi bosqichga olib chiqmoqda: raqamli kolleksiyalar, virtual podiumlar, 3D modellar va ekologik yondashuvlar fashion illustratsiyaning bugungi va kelajakdagi istiqbolini belgilaydi.

Shunday qilib, fashion illustratsiya libos dizaynida nafaqat badiiy jarayon, balki konseptual fikrlash, texnik tahlil va professional kommunikatsiyaning muhim vositasi sifatida o'z o'rniga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Jones, S. Fashion Design Illustration: Theory and Practice. London: Bloomsbury, 2018.
2. Wilcox, C. 100 Years of Fashion Illustration. London: Laurence King, 2017.
3. Crane, D. Fashion and Its Social Agendas. University of Chicago Press, 2012.
4. Drudi, E., Paci, T. Figure Drawing for Fashion Design. Pepin Press, 2021.
5. Kim, H. Fashion in AR and VR. Elsevier, 2023.